

07.11.2022

Asia/48

§ 786

Valtuutettu Matias Pajulan aloite Tehtaankadun uudelleen nimeämisestä Zelenskyin kaduksi

HEL 2022-007400 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 01.06.2022 Pajula Matias Tehtaankatu nimettävä uudelleen Zelenskyinkaduksi
- 2 Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 14.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Matias Pajula ja seitsemän muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan mm., että ukrainalaiset ovat joutuneet Venäjän aloittaman häikäilemättömän hyökkäyssodan kohteeksi. Sodassa he eivät puolusta ainoastaan omaa maataan vaan myös koko Eurooppaa ja sen arvoja, vapautta ja demokratiaa, ja siten samalla myös Suomea. Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi on osoittanut sotaa johtaessaan poikkeuksellista rohkeutta, vaikka hänenkin henkeään on uhattu. Zelenskyin toiminta symboloi kaikkien ukrainalaisten rohkeutta. Yksi erinomainen keino osoittaa kiitollisuutta ukrainalaisille olisi nimetä Helsingin Tehtaankatu uudelleen Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentin mukaan.

Aloitteesta on saatu nimistötoimikunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot.

Nimistötoimikunta viittaa aiemmin saapuneisiin kolmeen Tehtaankadun nimenmuutosta koskevaan kuntalaisaloitteeseen ja niistä 13.4.2022 an-

tamiinsa lausuntoihin. Niissä se historiallisiin ja kaupungin nimeämisperiaatteisiin nojautuen perustelee kielteistä kantaansa Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiseen ja toteaa, ettei näihin lausuntoihin ei ole lisättävää. Kaupunkiympäristölautakunta päätti 14.6.2022 em. aloitteiden osalta, ettei nimen muuttamista aleta valmistella. Hallintosäännön mukaan toimivalta muissa kuin vähäisissä nimenmuutoksissa kuuluu lautakunnalle. Lautakunnan päätös on tämän asian liitteenä 2.

Lautakunta toteaa lisäksi, että Tehtaankadun nimen muuttamista on viimeksi käsitelty 17.2.2021 valtuutettu Dani Niskasén ym. tekemän valtuustoaloitteen johdosta, jossa katua ehdotettiin muutettavaksi Boris Nemtsovin kaduksi. Kaupunkiympäristön toimiala antoi aloitteesta vastauksen kaupunginhallitukselle 28.6.2021 ja totesi, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita. Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021 § 675 merkitä aloitteen loppuun käsitellyksi.

Lautakunta toteaa edelleen, että Ukrainan sodasta kumpuavia aloitteita kadunnimien muuttamiseksi on viime aikoina ollut esillä eri puolilla maailmaa. Niihin suhtautuminen ja reagointi vaihtelevat riippuen siitä, minkälaiset nimeämiskäytännöt, -periaatteet ja -perinteet kussakin maassa paikallisesti ovat. Nimistötoimikunnan ja lautakunnan näkemyksen mukaan kaava- ja osoitenimistön nopeatahtinen muuttaminen ei kuitenkaan ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Tehtaankadun nimi on ollut käytössä vuodesta 1887 lähtien, alkuun ruotsinkielisenä (Fabriksgatan). Kadun suomenkielinen nimi on otettu epävirallisesti käyttöön viimeistään 1890-luvulla, ensin muodossa Tehdaskatu, ja nykyinen nimipari Tehtaankatu–Fabriksgatan on virallistunut vuonna 1909. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä, ja se on erottamaton osa helsinkiläistä nimimaisemaa ja yhteistä helsinkiläistä kokemusta. Nimellä on suuri paikallishistoriallinen merkitys, minkä lisäksi Tehtaankadun varrella asuu yli kaksi tuhatta helsinkiläistä. Osoitenimenä Tehtaankatu toimii yhteensä yli 270 yritykselle ja julkishallinnon toimipaikalle. Osoitenumeroita siellä on käytössä numeroon 42 asti.

Nimistösuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijainen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja, ja kaavanimistö onkin parhaimmillaan mahdollisimman muuttumatonta ja pysyvää, jotta se täyttää tärkeimmän funktionsa. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden vaihtuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöstä kerroksellista ja arvokasta.

Käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla jokin erityinen, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen tai liikennejärjestelyiden muutoksiin liittyvä syy. Käytössä olevan nimen muuttaminen vaikuttaa kaikkiin alueen käyttäjiin ja siellä asuviin ja toimiviin. Kadunnimen vaihtuminen kesken historiallista, yhtenäistä katulinjaa ja osoitenumeroiden jättäminen entiselleen aiheuttaisi lisäksi sekaannusta esimerkiksi pelastustilanteissa ja kuljetuksissa.

Helsingin nimistösuunnittelussa huomioidaan Kotimaisten kielten keskuksen nimistösuunnittelun ohjeet ja Kuntaliiton ohjeet ja suositus kunnan osoitejärjestelmästä. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat lisäksi YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Edellä esitettyyn selvitykseen viitaten ja ottaen huomioon Tehtaankadun katulinjauksen yhtenäisyys ja kadunnimen ikä, historiallinen arvo ja merkitys, osoitteiden suuri määrä sekä nimistösuunnittelun periaatteet, Tehtaankadun tai sen osan nimenmuutokselle ei ole perusteita. Esitys on saatujen lausuntojen mukainen.

Kannanotto kadunnimen muuttamiseen ei kuitenkaan tarkoita sitä etteikö Helsingin kaupunki muilla tavoin ole vankkumattomasti Ukrainan tukena ja tuomitse Venäjän sitä kohtaan osoittamaa aggressiota.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua, vastauksen antaa kaupunginhallitus kahdeksan kuukauden kuluessa (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 01.06.2022 Pajula Matias Tehtaankatu nimettävä uudelleen Zelenskyinkaduksi
- 2 Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 14.6.2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 20.09.2022 § 514

HEL 2022-007400 T 00 00 03

Hankennumero 5264_217

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

1.6.2022 tehdyssä valtuutettu Matias Pajulan ja seitsemän muun valtuutetun valtuustoaloitteessa esitetään Tehtaankadun nimen muuttamista Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin mukaan.

Ullanlinnan ja Punavuoren kaupunginosissa sijaitsevan Tehtaankadun (Fabriksgatan) tai sen osan nimen muuttamista esimerkiksi Zelenskyinkaduksi tai Slava Ukrainiksi on esitetty aiemmin kolmessa erillisessä kuntalaisaloitteessa, jotka saapuivat maaliskuussa 2022 kaupunkiympäristön toimialan käsittelyyn. Nämä kuntalaisaloitteet on käsitelty kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022, jolloin lautakunta päätöksellään § 379 päätti, etteivät aloitteet anna aihetta toimenpiteisiin, ja katsoi ne loppuun käsitellyiksi. Nyt käsittelyssä oleva, 1.6.2022 jätetty valtuustoaloite on sisällöltään pääosin samankaltainen kuin kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022 käsitellyt aloitteet. Kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022 käsitelty aloitevastaus kattoi kaikki kolme siihen mennessä saapunutta kuntalaisaloitetta ja oli valmisteltu yhteistyössä asemakaavoituspalvelun kanssa.

Aloitetta Tehtaankadun nimen muuttamisesta on käsitelty tätä ennen valtuutettu Dani Niskasen ym. 17.2.2021 tekemän valtuustoaloitteen johdosta. Tässä valtuustoaloitteessa Tehtaankadun nimi ehdotettiin muutettavaksi Boris Nemtsovin kaduksi. Kaupunkiympäristön toimiala antoi aloitteesta vastauksen kaupunginhallitukselle 28.6.2021 ja totesi, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita. Kaupunginhallitus on 20.9.2021 § 675 päättänyt merkitä tämän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Nimistötoimikunta on 17.8.2022 antanut valtuutettu Matias Pajulan ym. valtuustoaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnalle lausunnon, jossa se viittaa Tehtaankadun nimenmuutosaloitteista 13.4.2022 antamiinsa kolmeen lausuntoon ja toteaa, ettei niihin ole lisättävää.

Aloitteita kadun- ja muiden nimien muuttamiseksi on ollut esillä eri puolilla maailmaa kevästä 2022 lähtien sen jälkeen kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Nimistötoimikunnan lausuntojen mukaan kyseessä on kansainvälinen ilmiö, johon suhtautuminen ja reagointi vaihtelevat riippuen

siitä, minkälaiset nimeämiskäytännöt, -periaatteet ja -perinteet kussakin maassa paikallisesti ovat. Nimistötoimikunnan näkemyksen mukaan kaava- ja osoitenimistön nopeatahtinen muuttaminen ei kuitenkaan ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Nimistötoimikunta toteaa lausunnoissaan, että Helsingin nimistönsuunnittelussa huomioidaan Kotimaisten kielten keskuksen nimistönsuunnittelun ohjeet ja Kuntaliiton ohjeet ja suositus kunnan osoitejärjestelmästä. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat lisäksi YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Helsingin nimistönsuunnittelussa noudatetaan myös periaatetta, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla jokin erityinen, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen tai liikennejärjestelyiden muutokseen liittyvä syy. Käytössä olevan nimen muuttaminen vaikuttaa kaikkiin alueen käyttäjiin ja siellä asuviin ja toimiviin. Nimistön muuttamisesta johtuvat osoitteenmuutokset aiheuttavat asukkaille ja siellä toimiville yrityksille kustannuksia ja vaivaa sekä sekaannusta esimerkiksi pelastustilanteissa ja kuljetuksissa.

Nimistötoimikunta on todennut, että nimistönsuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijainen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja, ja kaavanimistö onkin parhaimmillaan mahdollisimman muuttumatonta ja pysyvää, jotta se täyttää tärkeimmän funktionsa. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden vaihtuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöstä kerroksellista ja arvokasta.

Nimistötoimikunnan lausuntojen mukaan Tehtaankadun nimi on ollut käytössä vuodesta 1887 lähtien, alkuun ruotsinkielisenä (Fabriksgatan). Kadun suomenkielinen nimi on otettu epävirallisesti käyttöön viimeistään 1890-luvulla, ensin muodossa Tehdaskatu, ja nykyinen nimi pari Tehtaankatu – Fabriksgatan on virallistunut vuonna 1909. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käytämä, ja se on erottamaton osa helsinkiläistä nimimaisemaa ja yhteistä helsinkiläistä kokemusta. Nimellä on suuri paikallishistoriallinen merkitys, minkä lisäksi Tehtaankadun varrella asuu yli kaksituhatta helsinkiläistä. Osoitenimenä Tehtaankatu toimii yhteensä yli 270 yritykselle ja julkishallinnon toimipaikalle. Osoitenumeroita siellä on käytössä numeroon 42 asti.

Kaupunkiympäristölautakunta viittasi myös asemakaavoituspalvelun toteamaan 14.6.2022, että ensimmäisen kerran nykyisen Tehtaankadun katualue on nimetty Fabriksgataniksi asemakaavassa nro 465 vuodelta

07.11.2022

1887. Tällä hetkellä koko Tehtaankadun alueella ovat voimassa asemakaava nro 495 vuodelta 1900, asemakaava nro 7676 vuodelta 1977, asemakaava nro 7715 vuodelta 1977, asemakaava nro 7775 vuodelta 1983 ja asemakaava nro 10787 vuodelta 2000. Näissä kaikissa kadun nimeksi on osoitettu Tehtaankatu – Fabriksgatan, paitsi asemakaavassa nro 495, jossa nimi on merkitty pelkästään ruotsiksi, Fabriksgatan, sen aikaisen käytännön mukaisesti.

Edellä esitettyyn viitaten ja ottaen huomioon Tehtaankadun katulinjauksen yhtenäisyys ja kadunnimen ikä, historiallinen arvo ja merkitys, osoitteiden suuri määrä sekä nimistönsuunnittelun periaatteet, Tehtaankadun tai sen osan nimen muutokselle ei ole perusteita.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että nimenmuutosta ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä valmistelemaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Otso Huhtala, arkkitehti, puhelin: 31037296
otso.huhtala(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 17.08.2022 § 53

HEL 2022-007400 T 00 00 03

Nimistötoimikunta antoi lausunnon kaupunkiympäristölautakunnalle:

1.6.2022 tehdyssä valtuutettu Matias Pajulan ja seitsemän muun valtuutetun valtuustoaloitteessa esitetään Tehtaankadun nimen muuttamista Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin mukaan.

Nimistötoimikunta viittaa aiemmin saapuneisiin kolmeen Tehtaankadun nimenmuutosta koskevaan kuntalaisaloitteeseen ja niistä 13.4.2022 antamiinsa lausuntoihin. Nimistötoimikunta toteaa, että näihin lausuntoihin ei ole lisättävää.

Nimistötoimikunta päätti tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566